

СТАНОВИЩЕ

от доц. Ралица Цекова Арсова, доктор

член на научно жури

по дисертационен труд на тема:

„Управление на системата за подбор и контрол на спортната подготовка на 10-12 годишни баскетболисти в Албания“

за придобиване на научна степен „доктор“, област на висшето образование. 7. Здравеопазване и спорт, по професионално направление 7.6. Спорт, докторска програма „Теория и методология на спортната наука“

Автор на дисертационния труд: Ровена Елмази

Научен ръководител: проф. Даниела Дашева, ДН

Проблемът за подбора на спортни таланти е един от основните в теорията и практиката на спортната тренировка. Кои са особеностите, които правят от един спортист звезда? По какво можем да познаем още в детството, че се е родил спортен талант, как да контролираме спортната подготовка?

Без система за подбор на таланти трудно бихме разчитали на високи спортни постижения.

Именно тези въпроси често провокират научните търсения на спортните специалисти.

Баскетболът е сред най-популярните спортове в света, а треньорите отдали се на атрактивната игра и търсейки талантлив бъдещи играчи ще помогнат на интензивното им развитие с модели и специфични тренировъчни програми.

В този смисъл и в перспектива намирам, че представеният ми дисертационен труд на тема: „Управление на системата за подбор и контрол на спортната подготовка на 10-12 годишни баскетболисти в Албания“, е актуален и полезен.

I. Данни за докторантката

От посочените данни за докторантката, за професионалното развитие и активност, прави впечатление последователното научно израстване на Ровена Елмази и оформянето ѝ като компетентен и подготвен специалист в областта на спорта и физическото възпитание. Докторантката е преминала през всички етапи в развитието си на спортен специалист - състезател, учител, треньор, преподавател, съветник в министерството на спорта в Албания.

II. Данни за докторантурата

Дисертационният труд е обсъден и предложен за официална защита на разширено заседание на катедра „Теория на спорта“ НСА „В. Левски“, гр. София, проведено на 18.03.2021г. (ЗП- 339/05.04.2021 г.).

Представената документация, необходима за провеждане на защитата е коректно попълнена и комплектувана.

При реализирането на дисертационния труд и изпълнението на нормативните изисквания по вече отминалите процедури на докторантката не са допуснати нарушения.

III. Данни за дисертацията и автореферата

Представеният дисертационен труд на Ровена Елмази е едно цялостно целенасочено теоретико-практическо и експериментално изследване предвид следните фактори – извършен е задълбочен анализ и оценка на състоянието на баскетбола в Албания, както предизвикателствата и развитие на спорта в страната. Установено е нивото на физическото

развитие, двигателните способности и техническите умения на 10-12-годишни ученици и спортисти баскетболисти, и са разкрити специфичните особености на всяка от тях; приложени са много компетентно тестови батерии. За постигане на целта на своето изследване Ровена Елмази е изготвила анкетни карти, които са били предоставени на учители по физическо възпитание, треньори по баскетбол, мениджъри, спортни администратори .

Казаното по категоричен начин показва, че докторантката е със стремеж и амбиция да помогне, и даде насоки за развитието на баскетбола в Албания, да посочи механизмите и начините за идентифицирането, и развитието на таланти, на базата на мнението и отношението на състезатели, баскетболни треньори и учители по физическо възпитание.

В дисертацията личи безупречно познаване на изследвания проблем от страна на докторантката. Трудът е с практическа насоченост и приложимост. Стилът и начинът на изложение е отличен – в професионално и езиково отношение. Дисертацията съдържа 245 стандартни страници. Включва 5 фигури, 37 таблици, 36 графики и 9 приложения (анкетните карти от проучването (5), тестовите показатели (25), инструментариума и процедурите по тестването, резултатите от теста на КМО и Бартлет, разрешение на родителите, Министерство на образованието, спорта и младежта и разрешение на Комисаря по правото на информация и защита на личните данни). Библиографската справка е съставена от 286 литературни източника.

В структурно отношение дисертационният труд обхваща 5 раздела, като въведението, литературата и приложенията са спомагателни и внасят допълнителна яснота по разработката.

Отделните раздели са много добре подредени и създават впечатление за цялостност на работата, и обогатяват теорията и практиката на този популярен и обичан спорт.

В Първа глава (Постановка на проблема) докторантката е изложила компетентно състоянието на изследвания проблем. Обстойно е представено развитието и проблемите на баскетбола в Албания. Разгледани са концептуални модели за идентифицирането на таланти, както и модели за управление на процеса, структурите на системата за подбор, етапи на развитие на талантите. Посочени са критерии за подбор в баскетбола.

Във втора глава - ясно и точно е формулирана целта на дисертационния труд. Задачите са достатъчни за подобна разработка, още повече, че същите са с необходимата значимост. Методите на изследване, както и организацията, са в съответствие и са използвани целенасочено.

Подбрани са достатъчен брой тестове и показатели, отговарящи на изискванията за надеждност, достоверност, валидност, обективност и стандартност, които са включени в тестовите батерии на изследването.

При обработката на данните са приложени съвременни математико-статистически методи. Те дават основание за голяма научна достоверност на направената интерпретация и обобщения в трета глава от дисертационния труд. В структурно – количествени отношения разделите и са добре балансирани. Показват уменията на Ровена Елмази да прави методически обобщения на базата на задълбочен и прецизен анализ на многобройни данни.

Представените научни резултати и факти са изключително добре онагледени с таблици и фигури, които илюстрират установените зависимости.

Обобщенията на дисертационния труд съответстват на извършената емпирична работа. Направени са 14 препоръки, които имат висока практическа стойност.

Целият дисертационен труд е издържан стилистично.

Авторефератът е разработен съобразно изискванията и съответства на съдържанието на дисертационния труд.

IV. Научни приноси

От анализа на представения ми дисертационен труд преценявам, че посъществени приноси са следните:

1. Чрез прилагането на вариационен и честотен анализ са обработени анкетните карти във връзка с проблемите и развитието на баскетбола в Албания. Изведени са основните фактори, които възпрепятсват спорта в страната и на тази база са посочени препоръки за подбора и селекцията на таланти, за развитието на спортната система и нейната функционалност.

2. Проведено е комплексно изследване чрез богат набор от показатели при 10-12 - годишни ученици и баскетболисти, разкриващи средните стойности и вариативност на признаците на физическото развитие, специфичната физическа и техническа подготовка на същите.

3. Въз основа на анализите са налице разлики между изследваните ученици и спортисти на базата на установените статистически значими разлики между резултатите от първия тест и тези от втория тест за всички компоненти, включени в тестовата батерия.

Предимството на спортистите баскетболисти е в повишаване на нивото на физическата подготовка и на техническите елементи между първия тест и втория тест, което показва, че честотата на тренировките и времето за упражняване са от съществено значение за повишаване на нивото на представяне. По-конкретно е доказано, че в специфична за даден спорт среда, основните двигателни умения могат да разграничат децата с потенциал за спортен успех.

4. Тестовето трябва да се разширяват само чрез обективни измервания на двигателните способности на баскетболистите, както и такива за оценка на техническите им възможности. В този случай може да се използват за

подбор на деца, с основна цел да се идентифицират таланти в баскетбола, както и онези, които имат неправилен модел на изпълнение и се налага повече внимание за предотвратяване на слаби резултати в бъдеще време.

V. Публикации и участия в научни форуми

Ровена Елмази е натрупала много знания, опит и умения в областта на научните изследвания и представянето им, което се допълва и от изброените участия в различни научни форуми и публикации по темата на дисертацията.

Посочени са три статии по темата на дисертацията, две самостоятелни и една в съавторство.

VI. Заключение

Въз основа на изложеното по-горе, и отчитайки актуалността и ползите за треньори, специалисти, състезатели при изграждане и реализиране на модели и подбор в баскетбола; резултатите от проведените научни изследвания; коректно направените анализи; достоинства на разработката и приносите за спортната теория и практика, предлагам на членовете на научното жури да присъдят образователната и научна степен „ДОКТОР“ на Ровена Елмази в Професионално направление: 7.6. „Спорт“, докторска програма „Теория и методология на спортната наука“.

гр. София

Автор на становището:

10.05.2021 г.

/доц. Ралица Арсова, доктор/

STATEMENT

by associate professor Ralitsa Tsekova Arsova, PhD,
member of the scientific jury appointed for evaluation of the
dissertation work entitled:

***"Management of the system of selection and control of sports
training of 10-12 year old basketball players in Albania"***

for obtaining the scientific degree "Doctor", in the field of higher education 7.
Healthcare and sport, professional field 7.6. Sport, doctoral program "Theory and
methodology of sports science"

Author of the dissertation: Rovenia Elmazi

Scientific supervisor: *prof. Daniela Dasheva, DSc*

The problem of selection of sports talents is one of the main issues in the
theory and practice of sports training. What are the main characteristics that can
make an athlete a star? How can we know in children's sports occupations that a
sports talent has been born, how to control sports training?

Without a talent selection system, it would be difficult to expect high
sporting achievements.

Questions such as these often provoke the scientific research of sports
professionals.

Basketball is one of the most popular sports in the world. Coaches who are
dedicated to this attractive game and are looking for talented future players will
help their intensive development with models and specific training programs.

*In this sense and in perspective, I find that the presented dissertation work
on the topic: "Management of the system of selection and control of sports
training of 10-12 year old basketball players in Albania" is relevant and useful.*

I. Data concerning the doctoral student

The data provided for Roven Elmazi, related to her professional development and activity, show a consistent and steady scientific growth of the doctoral student and her formation as a competent and trained specialist in the field of sports and physical education. The doctoral student has gone through all stages in her development as a sports specialist - athlete, teacher, coach, lecturer, advisor at the Ministry of Sports in Albania.

II. Data on the procedure for defence of the dissertation

The dissertation work was discussed and proposed for official defence at an extended meeting of the Department of Theory of Sport, National Sports Academy "V. Levski ", Sofia, held on March 18, 2021. (Rector's Order - 339 / 05.04.2021).

The presented documentation required for the defence procedure is correctly filled in and completed.

During the realization of the dissertation work and the fulfillment of the normative requirements under the already passed procedures concerning the doctoral student's training no violations were admitted.

III. Data on the dissertation and the abstract

The presented dissertation by Roven Elmazi is a comprehensive and targeted theoretical-practical and experimental study taking into account the following aspects - an in-depth analysis and assessment of the state of basketball in Albania is performed, as well as the challenges and development of the sport in the country are presented. The level of physical development, motor abilities and technical skills of 10-12-year-old pupils and basketball players has been established; the specific features of every characteristic have been revealed; testing batteries are used in a very competent way. To achieve the goal of her research, Roven Elmazi has prepared questionnaires, which were distributed to physical education teachers, basketball coaches, managers, sports administrators.

The above clearly shows that the doctoral student has the desire and ambition to help the development of basketball in Albania and to provide guidelines, indicate mechanisms and ways to identify and develop talents, based on the opinion and attitude of athletes, basketball coaches and physical education teachers.

The dissertation shows excellent knowledge of the researched problem by the doctoral student. The work has a practical focus and applicability. The style and manner of presentation is excellent - professionally and linguistically. The dissertation contains 245 standard pages. It includes 5 figures, 37 tables, 36 graphs and 9 appendices (survey questionnaires (5), test indicators (25), testing tools and procedures, KMO and Bartlett's testing results, parental permission declarations, Ministry of Education, Sports and Youth's permission as well as the permission of the Commissioner for Information Rights and Personal Data Protection). The bibliography is composed of 286 literature sources.

In terms of the structure, the dissertation covers 5 sections, as the introduction, literature and applications are ancillary and bring additional clarity to the content development.

The individual sections are very well arranged and give the impression of completeness of the work thus enriching the theory and practice of this popular and beloved sport.

In the First Section (Statement of the Problem) the doctoral student has competently stated the current status of the researched problem. The development and problems of basketball in Albania are presented in detail. Conceptual models for talent identification are presented and analyzed, as well as models for process management, the structures of the selection system, and stages of talent development. Selection criteria for basketball are indicated.

The tasks are sufficient for scientific work with such a structure and goals, moreover, they have the necessary significance. The research methods as well as the organization of work are consistent and are used purposefully.

A sufficient number of tests and indicators have been selected; all of them meet the requirements for authenticity, reliability, validity, objectivity and standards, which are included in the testing batteries of the study.

Modern mathematical and statistical methods are applied in data processing. They give grounds for scientific reliability of the interpretation and summaries in the third section of the dissertation. In structural and quantitative terms the sections are well balanced. This proves the skills of Rovenia Elmazi to draw methodological conclusions based on a thorough and precise analysis of numerous data. The presented scientific results and facts are very well illustrated with tables and figures that visualize the established correlations.

The conclusions of the dissertation correspond to the performed empirical work. Fourteen (14) recommendations have been made, which have a high practical value. The whole dissertation is stylistically sustained.

The abstract is developed according to the existing requirements and corresponds to the content of the dissertation.

IV. Scientific contributions

From the analysis of the presented dissertation I consider that the most significant contributions are the following:

1. The questionnaires were processed through the application of variation and frequency analysis in connection with the problems and development of basketball in Albania. The main factors that hinder this sport in the country are presented and on this basis are formulated recommendations for finding and selection of talents, for the development of the sports system and its functionality.

2. A complex study was conducted through a wide range of indicators in 10-12 - year - old pupils and basketball players, revealing the average values and variability of the signs of physical development, the specific physical and technical training of the same.

3. Based on the analyzes, differences between the studied pupils and athletes are established on the basis of the established statistically significant differences between the results of the first test and those of the second test for all components included in the testing battery.

The advantage of basketball players is in increasing the level of physical training and technical elements between the first test and the second test, which shows that the frequency of training and exercise time are essential to increase the level of performance. In particular, it has been shown that in a sport-specific environment, basic motor skills can distinguish children with the potential for sporting success.

4. Tests should be extended only through objective measurements of the motor skills of basketball players, as well as those to assess their technical capabilities. In this case, they can be used to select children with the main purpose of identifying talents in basketball, as well as those who have the wrong model of performance and need more attention to prevent poor results in the future.

V. Publications and participation in scientific forums

Rovena Elmazi has gained a lot of knowledge, experience and skills in the field of research achievements and their presentation, which is complemented by the listed participations in various scientific forums and publications on the topic of the dissertation. The author has cited three articles on the topic of the dissertation, two independent and one co-authored.

VI. Conclusion

Based on the above, and taking into account the relevance of the topic and the expected benefits for coaches, specialists, athletes in building and implementing models of selection in basketball, the results of conducted research, correct analyses, the visible merits of the dissertation and contributions to sports theory and practice, I propose to the members of the scientific jury to award the educational and scientific degree "DOCTOR" to Rovenia Elmazi in Professional field: 7.6. "Sport", doctoral program "Theory and methodology of sports science".

Sofia

10.05.2021 г.

Statement's author:

/assoc.prof. Ralitsa Arsova, PhD/